

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi teknologian kehittämiskeskuksesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki teknologian kehittämiskeskuksesta, jolla korvattaisiin voimassa oleva teknologian kehittämiskeskuksesta annettu laki. Lakiehdotus liittyy kehittämiskeskuksen siirtymiseen tulosohjaukseen vuoden 1993 alusta. Laissa olisivat säännökset kehittämiskeskuksen asemasta, organisaatiosta, tavoitteista ja tehtävistä sekä

keskuksen rahoituspäätösten muutoksenhakuksiellosta ja henkilöstön vaitiolovelvollisuudesta. Yksityiskohtaiset säännökset sisällytettäisiin lain nojalla annettavaan asetukseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Teollisuussihteriorganisaatio siirtyi vuoden 1992 syyskuun alusta kauppa- ja teollisuusministeriöltä teknologian kehittämiskeskukseen. Tämän jälkeen kehittämiskeskuksen henkilöstö jakaantuu suunnilleen tasan keskusyksikön, alueyksiköiden ja teollisuussihteriyksiköiden kesken. Koska toimintaorganisaatio nyt muodostuu fyysisesti erillään olevista yksiköistä, joista teollisuussihteriorganisaatio ulottuu ympäri maailman, ehdotetaan laissa säädettäväksi, miten toimintaorganisaatio muodostuu. Tämä antaa selkeän kuvan kehittämiskeskuksen toimintakentästä.

Teknologian kehittämiskeskuksesta annetun lain (161/83) 1 §:ssä säädetään, että kehittämiskeskuksen tehtävänä on teknologian tason kohottaminen ja ylläpitäminen. Lain 2 §:ssä on lueteltu ne tehtävät, joita kehittämiskeskus tehtävänsä toteuttamiseksi tekee.

Kehittämiskeskus siirtyy tulosohjaukseen vuoden 1993 alusta. Vuoden 1993 talousarvion mukaan kehittämiskeskuksen toiminta-ajatuksena on teknologian tason kohottaminen ja ylläpitäminen teollisuuden kansainvälisen kil-

pailukyvyn parantamiseksi, työllisyyden edistämiseksi ja muiden teknologia- ja yhteiskuntapolitiittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Tavoitteena on talousarvion mukaan edistää suoraan tai välillisesti teknologisesti korkeatasoisten ja kansainvälisesti kilpailukykyisten tuotteiden aikaansaamista.

Tulosohjauksen periaatteiden mukaisesti kehittämiskeskuksen tehtävistä ei enää säädettäisi yksityiskohtaisesti laissa. Tämän vuoksi ehdotetaan laissa säädettäväksi lähinnä kehittämiskeskuksen yleisistä tehtävistä.

Nykyisen lain 3 §:ssä ovat säännökset johtokunnan jäsenmäärästä, asettamisesta ja kokoonpanosta. Lain 4 §:ssä säädetään johtokunnan kokoonpanosta sen myöntäessä varoja yksittäisiin hankkeisiin. Johtokunnan tehtävistä ja toiminnasta säädetään tarkemmin teknologian kehittämiskeskuksesta annetussa asetuksessa (224/83). Lain 5 §:n mukaan neuvonantavana toimielimenä on valtioneuvoston kolmeksi vuodeksi kerrallaan asettama teknologian valtuuskunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään asetuksella. Koska lain tasolla ei ole tarpeen yksityiskohtaisesti säätää kummankaan toimielimen asettamisesta, tehtä-

vistä, kokoonpanosta eikä toimikaudesta, ehdotetaan lakiin säännöstä, jonka mukaan näistä asioista säädettäisiin asetuksella.

Nykyisen asetuksen 24 §:ssä säädetään johtokunnan ja henkilöstön salassapitovelvollisuudesta. Kehittämiskeskus joutuu käyttämään teknologiaohjelmissaan ulkopuolisia asiantuntijoita, jotka tarvitsevat tehtävänsä suorittamiseksi salassapidettävää tietoa sekä kyseisissä ohjelmissa mukana olevista yrityksistä että kehittämiskeskuksesta. Näitä henkilöitä ei koske asetuksessa säädetty salassapitovelvollisuus. Asian tärkeyden vuoksi ehdotetaan johtokunnan, henkilöstön ja ulkopuolisten asiantuntijoiden vaitiolovelvollisuudesta säädettäväksi lain tasolla.

2. Esityksen vaikutukset

Esitys liittyy kehittämiskeskuksen siirtymiseen tulosohjaukseen vuoden 1993 alusta.

Esityksellä ei ole suoranaisia taloudellisia vaikutuksia. Sen vaikutukset näkyvät välillisesti, kun palvelukyky sekä toiminnan tuloksellisuus ja vaikuttavuus parantuvat.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkamiestyönä kehittämiskeskuksessa ja kauppa- ja teollisuusministeriössä. Asia on käsitelty kehittämiskeskuksen johtokunnassa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Asema ja organisaatio. Pykälässä on todettu kehittämiskeskuksen asema kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalla. Kehittämiskeskuksen toimintaorganisaatio muodostuu fyysisesti erillään olevista yksiköistä eli keskusyksiköistä, alueyksiköistä ja teollisuussihteeriyksiköistä. Näiden mainitseminen laissa on tarpeen, jotta kehittämiskeskuksen toimintaorganisaatiosta muodostuisi oikea kuva varsinkin, kun teollisuussihteerioorganisaatio on maailmanlaajuinen.

2 §. Toiminnan tavoite. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kehittämiskeskuksen toiminnan tavoite. Nykyisen lain 1 §:n mukaan kehittämiskeskuksen tehtävänä on teknologian tason kohottaminen ja ylläpitäminen. Ehdotuksen mukaan kehittämiskeskuksen toiminnan tavoitteena on yhteiskunnan hyvinvoinnin ja vakaan kehityksen edistäminen. Tämä edellyttää teollisuuden teknologisen uudistumiskyvyn ja tason kohottamista kansainvälisen kilpailukyvyn parantamiseksi.

3 §. Tehtävät. Kehittämiskeskuksen tehtävät ehdotetaan säädettäväksi tässä pykälässä. Keskeisimpänä tehtävänä on tutkimuslaitosten ja yritysten tutkimus- ja kehittämishankkeiden suunnitteleminen, rahoittaminen ja ohjaaminen. Tärkeää on myös kansainvälisen teknologiatiedon ja -yhteistyön laaja-alainen hyödyn-

täminen sekä teknologian siirto. Teollisuussihteerioorganisaation siirryttyä kehittämiskeskukseen on tähän entistä paremmat mahdollisuudet. Kehittämiskeskus vaikuttaa myös Suomen teknologia- ja innovaatiopolitiikan sisällön suunnitteluun ja valmisteluun kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemien suuntaviivojen mukaisesti.

Pykälän sisältö ei asiallisesti eroa siitä, mitä voimassa olevassa laissa säädetään kehittämiskeskuksen tehtävistä.

4 §. Johtokunta. Pykälässä ehdotetaan, että kehittämiskeskuksessa on johtokunta. Sen asettamisesta, tehtävistä, kokoonpanosta ja toimikaudesta säädettäisiin asetuksella. Tarkoitus on, että johtokunnan asettaisi valtioneuvosto neljäksi vuodeksi kerrallaan nykyisen kolmen vuoden sijasta. Johtokunnan tehtävät säilyisivät entisellään. Johtokunnan kokoonpanosta ei enää säädettäisi yksityiskohtaisesti lain tasolla, vaan asetuksessa todettaisiin ne yhteiskunnan alat, joilta edustajat kehittämiskeskuksen toiminta huomioon ottaen tulee valita.

5 §. Teknologian valtuuskunta. Pykälään ehdotetaan sisällytettäväksi säännös teknologian valtuuskunnasta, joka seuraa kehittämiskeskuksen toimintaa. Yksityiskohtaisemmat säännökset sisällytettäisiin asetukseen 4 §:n kohdalla mainittujen johtokuntaa koskevien periaatteiden mukaisesti.

6 §. Muutoksenhakukielto. Pykälässä säädet-

täisiin lain tasolla kehittämiskeskusten rahoitusasioita koskevasta valituskiellosta. Säännös vastaa kehittämiskeskuksesta annetun asetuksen 23 §:ää. Kehittämiskeskusten myöntämä tuki on harkinnanvaraista, joten hakijalla ei ole oikeutta sen saamiseen.

7 §. *Vaitiolovelvollisuus.* Kehittämiskeskusten toiminnan kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että tuen hakijat, kehittämiskeskusten asiakkaat, voivat luottaa siihen, etteivät heidän luovuttamansa liike- ja ammattisalaisuudet kulkeudu ulkopuolisten tietoon. Vaitiolovelvollisuuden tulee koskea johtokunnan sekä henkilöstön lisäksi myös kehittämiskeskusten käyttämiä asiantuntijoita valtionhallinnon ulkopuolella. Pykälän 2 momentissa olisi vaitiolovelvollisuuden rikkomista koskeva rangaistus.

Valtion virkamieslain (755/86) 23 §:ssä säädetään yleisesti virkamiesten salassapitovelvollisuudesta. Lain 4 §:n 2 momentin mukaan lakia ei kuitenkaan sovelleta työsuhteessa valtioon olevaan työntekijään, jollaisia on huomattava osa kehittämiskeskusten henkilökunnasta.

Työsopimuslain (320/70) 15 §:n 1 momentissa säädetty työnantajan liike- ja ammattisalaisuuksia koskeva työntekijöiden salassapitovelvollisuus ei ulotu kehittämiskeskusten tuen hakijoiden liike- ja ammattisalaisuuksiin, joita hakemusten käsittelijät saavat tietoonsa. Viimeksi mainitun säännöksen mukaan siinä mainittu salassapitovelvollisuus on voimassa vain sopimussuhteen aikana.

Kehittämiskeskus joutuu käyttämään toi-

minnassaan ulkopuolisia asiantuntijoita, jotka tarvitsevat tehtävänsä suorittamiseksi luottamuksellista tietoa sekä kehittämiskeskuksesta että yrityksistä. Mainittujen asiantuntijoiden salassapitovelvollisuutta sääntelee lähinnä vain sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain (1061/78) 4 §:n 3 momentti teknisen asiakirjan osalta.

Mainituista syistä ehdotettu säännös korvaisi kehittämiskeskuksesta annetun asetuksen 23 §:ssä olevan kehittämiskeskusten johtokunnan jäsenen ja varajäsenen sekä henkilöstöön kuuluvan vaitiolovelvollisuutta koskevan nykyisen säännöksen.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lain voimaantulon yhteydessä uusitaan myös kehittämiskeskusta koskeva asetus ja työjärjestys.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

teknologian kehittämiskeskuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Asema ja organisaatio

Teknologian kehittämiskeskus kuuluu kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalaan.

Kehittämiskeskuksessa on keskusyksiköitä, alueyksiköitä ja teollisuussihteeriyksiköitä.

2 §

Toiminnan tavoite

Kehittämiskeskusten toiminnan tavoitteena

on yhteiskunnan hyvinvoinnin ja vakaan kehityksen edistäminen kohottamalla suoraan tai välillisesti teollisuuden teknologista uudistumiskykyä ja tasoa kansainvälisesti kilpailukykyisten tuotteiden, tuotantomenetelmien sekä palveluiden aikaansaamiseksi.

3 §

Tehtävät

Kehittämiskeskus suunnittelee, rahoittaa ja

ohjaa teknologian kehittämistä ja käyttöönottoa edistäviä tutkimus- ja kehittämishankkeita. Se rahoittaa ja konsultoi tuotteiden, tuotantomenetelmien ja palveluiden kehittämishankkeita sekä edistää kansainvälisen teknologiatiedon ja -yhteistyön laaja-alaista hyödyntämistä ja teknologian siirtoa.

Lisäksi kehittämiskeskus osallistuu Suomen teknologia- ja innovaatiopolitiikan suunnitteluun kauppa- ja teollisuusministeriön antamien suuntaviivojen mukaisesti.

4 §

Johtokunta

Kehittämiskeskuksessa on johtokunta, jonka asettamisesta, tehtävistä, kokoonpanosta ja toimikaudesta säädetään asetuksella.

5 §

Teknologian valtuuskunta

Kehittämiskeskuksen toimintaa seuraa teknologian valtuuskunta, jonka asettamisesta, tehtävistä, kokoonpanosta ja toimikaudesta säädetään asetuksella.

6 §

Muutoksenhakukielto

Kehittämiskeskuksen rahoitusasiassa tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

7 §

Vaitiovelvollisuus

Kehittämiskeskuksen johtokunnan jäsen ja

henkilöstöön kuuluva ei saa sivulliselle luvattomasti ilmaista eikä oikeudettomasti käyttää hyödykseen, mitä hän virkaansa tai tehtäväänsä hoitaessaan on saanut tietää toisen liike- tai ammattisalaisuudesta taikka muutoin salassa pidettävästä seikasta. Sama koskee sitä, joka hoitaa tehtävää kehittämiskeskuksen kanssa tehdyn toimeksiantosopimuksen nojalla.

Joka vastoin 1 momentin säännöksiä ilmaisee tai käyttää siinä tarkoitettuja tietoja, on tuomittava *teknologian kehittämiskeskuksesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

8 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

9 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Tällä lailla kumotaan teknologian kehittämiskeskuksesta 11 päivänä helmikuuta 1983 annettu laki (161/83) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 26 päivänä helmikuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Kauppa- ja teollisuusministeri *Pekka Tuomisto*